

श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

श्री मद्भागवत रसिक कुटुंब

कुंती स्तुति

कुंती स्तुति में है प्रचुर भक्ति, वैराग्य और ज्ञान ।
परम नियंता से मांग रही, दुख देने का वरदान ॥

नारायणं(न्) नमस्कृत्य, नरं(ञ्) यैव नरोत्तमम्.
देवीं(म्) सरस्वतीं(म्) व्यासं(न्), ततो जयमुदीरयेत्.
नामसङ्कीर्तनं(म्) यस्य, सर्वपापप्रणाशनम्.
प्रणामो दुःखशमनस्, तं(न्) नमामि हरिं(म्) परम्.

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

प्रथमः स्कन्धः

.. अथाष्टमोऽध्यायः ..

सूत उवाच

अथ ते सम्परेतानां(म्), स्वानामुदकमिच्छताम् .
धातुं(म्) सकृष्णा गङ्गायां(म्), पुरस्कृत्य ययुः(स्) स्त्रियः .. १..

स्वाना + मुदक + मिय् + छताम्

ते निनीयोदकं(म्) सर्वे, विलप्य य भृशं(म्) पुनः .

अप्लुता हरिपादाब्ज - रजः(ङ्)पूतसरिज्जले .. २..

निनी + योदकं(म्), रजः(ङ्) + पूत + सरिज् + जले

तत्रासीनं(ङ्) कुरुपतिं(न्), धृतराष्ट्रं(म्) सडानुजम् .

गान्धारीं(म्) पुत्रशोकार्तां(म्), पृथां(ङ्) कृष्णां(ञ्)य माधवः .. ३..

पुत्रशो + कार्तां(म्)

सान्त्वयामास मुनिभिर् - उत॑अ॒न्धू॑श्चु॒यापि॑तान् .

भू॒तेषु॑ का॒ल॑स्य गति॑(न्), द॒र्श॑यन्न॒प्रति॑क्रियाम् .. ४..

सान् + त्वया + मास ,

उत + अन्धू + शुयार् + पितान्

दर्शयन् + नप्रति + क्रियाम्

साध॑यित्वा॒जात॑श॒त्रोः(स), स्व॑(म्) री॒ज्यं(ङ्)कि॑तवै॒र्हृ॑तम् .

धा॒तयि॑त्वास॒तो री॑ज्ञः(प्), क॒य॑स्पर्श॒क्षता॑युषः .. ५..

कितवैर् + हृतम् , कयस्पर्श + क्षतायुषः

या॒जयि॑त्वा॒श्चमे॑ष्टं(न्), त्रि॒भि॒रु॒त्त॒म॒क॒ल्प॑कैः .

त॒ध॒शः(ङ्) पा॑व॒नं(न्) दि॑क्षु, श॒त॒म॒न्यो॑रि॒वा॒त॒नो॑त् .. ६..

याजयित्वाश् + वमे + घैस्तं(न्),

त्रिभिःरुत् + तमकल्पकैः

शत + मन्यो + रिवा + तनोत्

आ॒म॒न्त्र्य॑ पा॒ण्डु॑पु॒त्रां(व्)श्च, शै॒ने॒यो॒ध॒व॑सं(य)यु॒तः .

द्वै॒पा॒य॒ना॒दि॒भिर्वि॑प्रैः, पू॒जि॑तैः(ङ्) प्र॒ति॒पू॒जि॑तः .. ७..

शैनेयोद् + धव + सं(य)युतः, द्वैपायना + दिभिर् + विप्रैः

ग॒न्तुं(ङ्) कृ॑त॒म॒ति॒र्भ्र॑ह्मन्, द्वा॒र॒कां(म्) रथ॑म॒स्थि॑तः .

उ॒प॒ले॒भे॒ऽभि॒धा॑व॒न्ती - मु॒त्त॒रां(म्) भ॑य॒वि॒ह्व॑लाम् .. ८..

कृत + मतिर् + अह्मन्, उपलेभेऽ + लिधा + वन्ती

मुत् + तरां(म्) , भय + विह्व + वलाम्

उत्तरोवाय

पा॒हि पा॒हि॑ म॒हा॒यो॒गि॒न् - दे॒व॒दे॒व॑ ज॒ग॑त्प॒ते .

ना॒न्यं(न्) त्व॑द॒भयं॑(म्) प॒श्ये, य॑त्र मृ॒त्युः(ङ्) प॒र॑स्परम् .. ९..

त्वद + भयं(म्)

अ॒भि॒द्र॒व॒ति॑ मा॒मी॒श, श॑र॒स्त॒मा॒य॒सो॑ वि॒भो .

का॒मं(न्) द॒ह॒तु॑ मां(न्) नाथ, मा॒ मे॑ गर्भो॑ नि॒पा॑त्य॒ताम् .. १०..

शरस् + तमा + यसो, निपात् + यताम्

सूत उवाच

उपधार्य वयस्तस्या, भगवान् भक्तवत्सलः .

अपाएडवमिदं(ऽ) कर्तुं(न्) द्रौणेरस्त्रमबुध्यत .. ११..

अपाएडव + मिदं(ऽ), द्रौणे + रस्त्र + मबुध्यत

तर्ह्येवाथ मुनिश्रेष्ठ, पाएडवाः(ऽ) पञ्च सायकान् .

आत्मनोऽभिमुषीन्दीप्ता - नालक्ष्यास्त्राण्युपादधुः .. १२..

आत्मनोऽभि + मुषान् + दीप्ता, नालक्ष्यास् + त्राण्यु + पादधुः

व्यसनं(म्) वीक्ष्य तत्तेषा - मनन्यविषयात्मनाम् .

सुदर्शनेन स्वास्त्रेण, स्वानां(म्) रक्षां(म्) व्यधाद्विभुः .. १३..

मनन्य + विषयात् + मनाम्, व्यधाद् + विभुः

अन्तः(स्)स्थः(स्) सर्वभूताना - भीत्मा योगेश्वरो हरिः .

स्वमाययाऽऽवृणोद्गर्भं(म्) वैरोट्याः(प्) कुरुतन्तवे .. १४..

स्वमाययाऽऽ + वृणोद् + गर्भं(म्)

यधेध्यस्त्रं(म्) ब्रह्मशिरस् - त्वमोघं(ञ्) योप्रतिक्रियम् .

वैष्णवं(न्) तेज आसीध, समशाम्यद् भृगूद्गुह .. १५..

यधेप् + यस्त्रं(म्), भृगूद् + गुह

मा मं(व)स्था ह्येतदीश्वर्यं(म्) सर्वाश्वर्यमयेऽय्युते .

य छदं(म्) मायया देव्या, सृजत्यवति हन्त्यजः .. १६..

सर्वाश्वर्यं + मयेऽय्युते, हन् + त्यजः

ब्रह्मतेजोविनिर्मुक्तै - रीत्मजैः(स्) सह कृष्णया .

प्रयाणाभिमुषं(ऽ) कृष्ण - मिदमाह पृथा सती .. १७..

ब्रह्म + तेजो + विनिर् + मुक्तै, प्रयाणा + बिमुषं(ऽ)

कुन्त्युवाच

नमस्ये पुरुषं(न्) त्वाऽऽध - भीश्वरं(म्) प्रकृतेः(ऽ) परम् .

अलक्ष्यं(म्) सर्वभूताना - मन्तर्बहिरवस्थितम् .. १८..

मन्तर् + बहि + रवस्थितम्

मायाजवनिकाश्छन्न - मज्ञाधोक्षजमव्ययम् .
न लक्ष्यसे मूढदृशा, नटो नाट्यधरो यथा .. १९..
माया + जवनिकाय् + छन्न, मज्ञा + धोक्षज + मव्ययम्
तथा परमहं(व)सानां(म्), मुनीनाममलीत्मनाम् .
भक्तियोगविधानार्थ(ऽ), कथं(म्) पश्येम हि स्त्रियः .. २०..

मुनीना + ममलात् + मनाम् , भक्ति + योग + विधा + नार्थ(ऽ)

कृष्णाय वासुदेवाय, देवकीनन्दनाय य .

नन्दगोपकुमाराय, गोविन्दाय नमो नमः .. २१..

नन्दगोप + कुमाराय

नमः(ऽ) पङ्कजनाभाय, नमः(ऽ) पङ्कजमालिने .

नमः(ऽ) पङ्कजनेत्राय, नमस्ते पङ्कजाङ्घ्रये .. २२..

पङ्कजाङ्घ्रये

यथा हृषीकेश भलेन देवकी,

कं(व)सेन रुद्धातिथिरं(म्) श्रुयार्पिता .

विमोयिताहं(म्) य सहात्मजा विभौ,

त्वयैव नाथेन मुहुर्विपद्गणात् .. २३..

रुद्धा + तिथिरं(म्), मुहुर् + विपद् + गणात्

विषांन्महाग्नेः(ऽ) पुरुषाददर्शना-

दसत्सभाया वनवासकृच्छ्रतः .

मृधे मृधेऽनेकमहारथास्रतो,

द्रौण्यस्रतश्चास्मि हरेडभिरक्षिताः .. २४..

विषान् + महाग्नेः(ऽ), वनवास + कृय् + छ्रतः

मृधेऽनेक + महा + रथास् + त्रतो, द्रौण्यस् + त्रतश् + यास्म

विपद्ः(स्) सन्तु नः(श्) शश्वत् - तत्र तत्र जगद्गुरो .

भवतो दर्शनं(म्) यत्स्या - दपुनर्भवदर्शनम् .. २५..

दपुनर् + भवदर्शनम्

ॐ॑श्च॑र्य॑श्रु॑त॑श्री॑भि - रेध॑मान॑म॑दः(ङ्) पु॑मान् .
नै॒वा॒र्ह॑त्य॒भि॒धा॒तुं(म्) वै, त्वा॑म॒क्रि॑ञ्च॒न॒गो॒य॒रम् .. २६..

ॐ॑न्मै॒श् + व॑र्य + श्रु॑त + श्री॑भि, नै॒वा॒र् + ह॑त्य॒भि + धा॑तुं(म्)
त्वा + म॒क्रि॑ञ्च + न॒गो॒य॒रम्

नमो॑ऽक्रि॑ञ्च॒न॒वि॒त्ताय॑, नि॒वृ॒त्त॒गु॒ण॒वृ॒त्तये॑ .

आ॑त्मा॒रा॒माय॑ शा॒न्ताय॑, कै॒वल्य॑प॒तये॑ नमः .. २७..

नमो॑ऽ + क्रि॑ञ्च॒न + वि॒त् + ता॑य, नि॒वृ॒त् + त॒गु॒ण + वृ॒त् + तये॑

म॑न्ये॒ त्वां(ङ्) का॑ल॒मी॒शा॒न - म॒ना॒दि॒नि॒ध॒नं(म्) वि॒भु॒म् .

स॒मं(ञ्) य॑र॒न्तं(म्) स॑र्व॒त्र, भू॒ता॒नां(म्) य॑न्मि॒थः(ष्) क॒लिः .. २८..

म॒ना + दि॒नि॒ध॒नं(म्)

न वे॒द क॑श्चि॒द्भ॒ग॒वं(व्)श्चि॒की॒र्षि॑तं(न्)

त॒वे॒ह॒मा॒न॑स्य॒ नृ॒णां(म्) वि॑ऽम्भ॒नम् .

न य॑स्य॒ क॑श्चि॒द्द॒यि॒तो॑ऽस्ति॒ क॒र्हि॒यि॒द्,

द्वे॒ष्य॑श्च॒ यस्मि॑न् वि॒ष॒मा॒ म॒ति॒र्नृ॒णा॒म् .. २९..

क॑श्चि॒द् + भ॒ग॒वं(व्)श् + यि॒की॒र्षि॑तं(न्)

क॑श्चि॒द् + द॒यि॒तो॑ऽस्ति , क॒र् + ह॑यि॒द्

ॐ॑न्म॒ क॒र्म॒ य॒ वि॒श्वा॑त्म॒न् - न॑श्च॒स्या॒कर्त॑रु॒त्त॒मः .

ति॒र्य॑ङ् नृ॒र्षि॑षु॒ या॒दः(स्)सु, त॑द॒त्य॑न्त॒वि॑ऽम्भ॒नम् .. ३०..

ति॒र्य॑ङ् नृ॒ + र्षि॑षु, त॑द॒त् + य॑न्त + वि॑ऽम् + भ॒नम्

गो॑प्या॒द॒द॑ त्वयि॒ कृ॒ता॒ग॒सि॑ दाम॒ ता॒व॒द्

या॒ ते॒ द॒शा॑श्च॒क॒लि॒ला॑ञ्च॒न॒स॒म्भ्र॑मा॒क्ष॒म् .

व॒क्र॑न्(न्) नि॒नी॒य॒ भ॒य॒भा॒व॒न॒या॑ स्थि॒त॑स्य

सा॒ मां(म्) वि॒मो॒ह॒य॒ति॒ भी॒र॒पि॑ य॒द्वि॒भे॒ति .. ३१..

द॒शा + श्रु॑क॒लि + ला॑ञ्च॒न + स॒म्भ्र + मा॒क्ष॒म्, य॒द् + वि॒भे॒ति

के॒यि॒दा॒हुर॑ञ्(ञ्) जा॒तं(म्), पु॒ण्य॑श्चो॒क्त॑स्य॒ की॒र्त॒ये .

य॒दोः(ङ्) प्रि॒य॑स्यो॒न्व॒वा॒ये, म॒लय॑स्ये॒व य॑न्द॒नम् .. ३२..

पु॒ण्य॑श् + लो॒क॒स्य, प्रि॒य॑स् + या॒न् + व॒वा॒ये

अपरे वसुदेवस्य, देवक्यां(म्) यायितोऽभ्यगात् .
अजस्त्वमस्य क्षेमाय, वधाय य सुरद्विषाम् .. ३३..

अजस् + त्वमस्य ,सुरद् + विषाम्

भारावतारणायान्ये, भुवो नाव धवोदधौ .
सीदन्त्या भूरिभारेश, जातो ह्यात्मभुवार्थितः .. ३४..

ह्यात्म + भुवार् + र्थितः

भवोऽस्मिन् क्लिश्यमानाना - भविधाकामकर्मभिः .
श्रवणस्मरणार्हाणि, करिष्यन्निति केयन .. ३५..

क्लिश्य + मानाना, श्रवणस् + मरणार् + हाणि, करिष्यन् + निति

शृण्वन्ति गायन्ति गृणन्त्यभीक्ष्णशः(स)

स्मरन्ति नन्दन्ति तवेहितं(ञ) जनाः .

त एव पश्यन्त्ययिरेण तावकं(म्)

भवप्रवाहोपरमं(म्) पदाम्भुजम् .. ३६..

गृणन्त्य + भीक्ष्णशः(स), पश्यन्त्य + यिरेण , भव + प्रवाहो + परमं(म्)

अर्थाय नस्त्वं(म्) स्वकृतेहितं प्रभो,

जिहाससि स्वित्सुहृदोऽनुश्रुविनः .

येषां(न्) न यान्येद्भवतः(ङ्) पदाम्भुजत्,

परायणं(म्) राजसु योजितां(व)हसाम् .. ३७..

स्वित् + सुहृदोऽ + अनुश्रुविनः, यान्यद् + भवतः(ङ्)

के वयं(न्) नामरूपीभ्यां(म्), यद्गुभिः(स्) सह पाण्डवाः .

भवतोऽदर्शनं(म्) यर्हि, हृषीकाणामिवेशितुः .. ३८..

हृषी + काणा + मिवेशितुः

नेयं(म्) शोभिष्यते तत्र, यथेदानीं(ङ्) गदाधर .

त्वत्पदैरङ्किता भाति, स्वलक्ष्णविलक्षितैः .. ३९..

त्वत् + पदै + रङ्किता, स्व + लक्ष्ण + विलक्षितैः

ઇમે જનપદાઃ(સ) સ્વૃદ્ધાઃ(સ), સુપૃક્વૌષધિવીરુઃ .

વનાદ્રિનધુદ્ધન્વન્તો, હ્યેધન્તે તવ વીક્ષિતૈઃ .. ૪૦..

સુપક્ + વૌષધિ + વીરુઃ, વનાદ્રિ + નધુદ્ધન્ + વન્તો

અથ વિશ્વેશ વિશ્વાત્મન્, વિશ્વમૂર્તે સ્વકેષુ મે .

સ્નેહપાશમિમં(ઞ) છિન્ધિ, દૃઢં(મ્) પાણ્ડુષુ વૃષિણુ .. ૪૧..

સ્નેહ + પાશ + મિમં(ઞ) + છિન્ધિ

ત્વયિ મેડન્યવિષયા, મતિર્મધુપતેડસકૃત્ .

રતિમુદ્ગતાદધ્વા, ગ્ગેવૌધમુદ્ધન્વતિ .. ૪૨..

મતિર્ + મધુપતેડ + સકૃત્ , રતિ + મુદ્ + વહતા + દધ્વા

ગ્ગે + વૌધ + મુદ્ધન્વતિ

શ્રીકૃષ્ણ કૃષ્ણસખ વૃષ્ણૃષભાવનિધુગ્-

રાજન્યવં(વ)શદહનાનપવર્ગવીર્ય .

ગોવિન્દ ગોદ્વિજસુરાર્તિહરાવતાર,

યોગેશ્વરાખિલગુરો ભગવન્નમસ્તે .. ૪૩..

વૃષ્ણૃષભા + વનિધુગ્ , રાજન્ + વં(વ)શ + દહના + નપવર્ગ + વીર્ય

ગોદ્વિજ + સુરાર્ + તિહરા + વતાર , યોગેશ્વરા + ખિલગુરો

સૂત ઉવાચ

પૃથયેત્યં(ઙ) કલપદૈઃ(ઙ), પરિણૂતાખિલોદયઃ .

મન્દં(ઞ) જહાસ વૈકુણ્ઠો, મોહયન્નિવ માયયા .. ૪૪..

પરિણૂતા + ખિલોદયઃ, મોહયન્ + નિવ

તાં(મ્) બાઢમિત્યુપામન્ત્યં, પ્રવિશ્ય ગજસાહ્યમ્ .

સ્ત્રિયશ્ચ સ્વપુરં યાસ્યન્, પ્રેમણા રીણા નિવારિતઃ .. ૪૫..

બાઢમિત્ + યુપા + મન્ત્યં , ગજસાહ્ + વયમ્

વ્યાસાધૈરીશ્વરેહાજૈઃ(ખ્), કૃષ્ણેનાદ્ભુતકર્મણા .

પ્રબોધિતોડપીતિહાસૈર્ - નાબુધ્યત શુયાર્પિતઃ .. ૪૬..

વ્યાસા + ધૈરીશ્ + વરેહાજૈઃ(ખ્), કૃષ્ણેનાદ્ + ભુતકર્મણા

પ્રબોધિતોડ + પીતિ + હાસૈર્

આહ રાજા ધર્મસુતશ્ - ચિન્તયન્ સુહૃદાં(મ્) વધમ્ .
પ્રાકૃતેનાત્મના વિપ્રાઃ(સ), સ્નેહમોહવશં(ઙ) ગતઃ .. ૪૭..

પ્રાકૃતે + નાત્મના , સ્નેહ + મોહ + વશં(ઙ)

અહો મે પશ્યતીજ્ઞાનં(ન્), હૃદિ રૂઢં(ન્) દુરાત્મનઃ .
પારક્યસ્યૈવ દેહસ્ય, બાલ્યો મેડક્ષૌહિણીર્હતાઃ .. ૪૮..

પારક્ય + યસ્યૈવ , મેડક્ષૌ + હિણીર્ + હતાઃ

બાલદ્વિજસુહૃન્મિત્ર - પિતૃભ્રાતૃગુરુદ્રુહઃ .
ન મે સ્યાન્નિરયાન્મોક્ષો, હ્યપિ વર્ષાયુતાયુતૈઃ .. ૪૯..

બાલદ્વિજ + સુહૃન્મિત્ર, પિતૃ + ભ્રાતૃ + ગુરુદ્રુહઃ

સ્યાન્ + નિરયાન્ + મોક્ષો

નૈનો રીજાઃ(ઙ) પ્રજાભર્તુર્ - ધર્મયુદ્ધે વધૌ દ્વિષામ્ .
ઇતિ મે ન તુ બોધાય, કલ્પતે શાસનં(મ્) વયઃ .. ૫૦..

પ્રજા + ભર્તુર્

સ્ત્રીણાં(મ્) મદ્ધતબ્ધનૂનાં(ન્), દ્રોહો યોડસાવિહીત્થિતઃ .
કર્મભિર્ગૃહમેધીયૈર્ - નાહં(ઙ) કલ્પો વ્યપોહિતુમ્ .. ૫૧..

મદ્ + ધત + બ્ધનૂનાં(ન્), યોડસાવિ + હીત્થિતઃ

કર્મભિર્ + ગૃહ + મેધીયૈર્

યથા પક્ટેન પક્ટામ્ભઃ(સ), સુરયા વા સુરાકૃતમ્ .
ભૂતહૃત્યાં(ન્) તથૈવૈકાં(ન્), ન યજ્ઞૈર્માર્ષ્ટુર્મર્હતિ .. ૫૨..

યજ્ઞૈર્ + માર્ષ્ટુર્ + મર્હતિ

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહં(વ)સ્યાં(મ્) સં(વ)હિતાયાં(મ્)
પ્રથમસ્કન્ધે કુંતીસ્તુતિર્યુધિષ્ઠિરાનુતાપો નામાષ્ટમોઽધ્યાયઃ .. ૮..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ઙ) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદ્યતે
પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.

ૐ શાન્તિઃ(શ) શાન્તિઃ(શ) શાન્તિઃ..